

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 840 Lej
Fél évre ... .. 420 Lej
Negyed évre ... .. 210 Lej
Havonta ... .. 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Sz.
Arad,
Kiadó:
Aradi Nyomda Vállalat.
Eulev. Regie Persiaand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

Valutánk jövője.

Az Aradi Közlöny számára
írta: Fejér Gábor

Erdélyi Hitelbank vezérigazgatója.

Esztendő fordulójához értünk ismét. A nagy életem, a titokzatos jövő egy új másodperce ért és emberi gyarlóságunk első érzésében időfejtés ősi ösztönét követve, fűrkésző próbáljuk az elkövetkezendőket borító fellebbenteni. Meddő munkát végeznénk, ez sikerülhetne is, mert mindjobban állunk arra, hogy a jövő fejleményei nem végszörűleg következnek be. Elhibázás is teljesen a predestináltság megatlan következményeiben való lemondó vás, mert az emberi előrelátás és az munka jövőnk kialakulására elhatározó al bir.

erős akaratu cselekvés a sors korékét is irányíthatja és ezért kell ne az új évek misztikummal teljes születése in a vérszegény óhajtozásokat a modern szellemének megfelelően komoly célkitűkő átértékelnünk. Nem azzal kell tehát lkozunk és energiánkat fogyasztanunk, milyen szép és jó volna, ha a jövő ne csupa kellemességet, nyugodt boldogsána, hanem teljes örömmel és tehetséoda kell hatnunk, hogy a jövő lehetőgy alakuljon. Minden jövőndő boldogulás, lódés egyedüli szilárd alapja pedig a gazdagi, materiális megatározottság lévén, minenek előtt arra kell törekednünk, hogy köz-

gazdasági viszonyainkban a normális állapotok lehetőleg minél hamarabb visszatérjenek.

Annaj is inkább erre kell elsősorban törekednünk, mert meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a világháború okozta legnagyobb nyomoruságok közé tartozik a háboruban résztvevett európai országok, legyenek győzők, avagy legyőzöttek, aggodalmat keltő, szinte kilátástalan pénzügyi leromlása. Hét esztendő telt el a háború befejezése óta, gondokkal, bajokkal annyira terhelten és mostanáig semmi előjele annak nem mutatkozik, hogy a bibliai példázat hét szük esztendeje után most a bőséges, kövér esztendők kezdetét remélhetnők.

A gazdasági élet organizmusának rendkívül szövevényes volta miatt annyira szerte-széjjel ágazó vonatkozásai vannak a pénzügyi talpraállás kérdésének, hogy azok mindegyikével e helyen foglalkoznunk nem lehet és nem is kívánunk. Itt most csak valutánk értékállandóságának helyreállításáról óhajtunk szólni, amiről utóbbi időben annyit irnak és beszélnek, hogy szinte már közhelyként hangzik, ha ismét e kérdést teszi valaki fejtegetéseinek tengelyévé. De épen mert annyian érzik szükségességét annak, hogy e kérdéssel foglalkozzanak, mutatja e problema jelentőségét és vannak dolgok, amelyekről nem lehet eleget írni. A „ceterum censeo” soha nem lankadó hirdetésének legendás következetessége lebeg előttünk, amikor ismét és ismét, talán megunásig idézett érvekkel igyekszünk bebizonyítani, hogy hazánk gazdasági talpraállításának, a viszonyok általános javulásának első és legfontosabb feltétele: valutánk stabilizációja.

Nyomatékosan hangsúlyozni óhajtjuk, hogy egész hazai közgazdaságunknak — szerintünk — a valuta értékállandóságára és nem annak feljavítására van szüksége. Nagyon közelfekvő és nagyon megérthető, hogy vezető államférfiak az ország prestige-ének érdekében állónak vélik az ország valutájának nemzetközi viszonylatban való értékelését. Azonban ez csak egy muló tüneti előny volna, mely semmiképpen sem lenne összhangban a nemzetvagyoni általános csökkenésével, az ország külkereskedelmi és fizetési mérlegének leromlásával és kétségtelenül csak ideig-óráig volna tartható, amely időszak azonban elegendő volna már ahhoz, hogy ismét rendkívüli károkat okozzon a már amugy is igen sok sebből vérző hazai közgazdasági életnek.

Rá kell mutatnunk arra is, hogy az utóbbi évek tapasztalatai után, amidőn már egy néhány európai ország, átélve a legnagyobb közgazdasági és pénzügyi válságokat, nagy áldozatok és önfeláldozások árán legalább annyira kigázolt a bajból, hogy ismét földet érez a talpa alatt, az elméletek gyakorlati alkalmazásának annyi példájával állunk szemben, hogy nem lehet a teoretikus taglalásoknak oly gyakran kijáró lekicsinylő vállvonogatásokkal az intelmek felett napirendre térni.

A háború befejezését követő első esztendőben Európának legkiválóbb pénzügyi teoretikusai és gyakorlati szaktekintélyei több ízben ültek össze és folytattak tanácskozásokat, miképpen lehetne a teljes felbomlás előtt álló európai gazdasági élet egyensúlyát helyrehozni és az ezen tanácskozásokról kiadott szakértői jelentésekben igen érdekes és igen megszívlelendő

Vihar a kritika körül.

A rendkívüli kiadásban dezavualt színház kritikus.

A negyvenéves Aradi Közlöny nagy ünnepén engedtessek meg nekem, hogy a ragyogó; színekkel dus, emlékekkel teli négyévtized gyönyörű történetét egy ma már előttem is kedves, s — akkor nem mondhatam ugyanazt — epizóddal egészítsem ki. Ez még a háború alatt történt azokban az izgalmas napokban amidőn a régi gárda: Rudnyánszky, Teller, Zádor, Falus, Szomori stb.

napról-napra a leglázasanban élte az újságsínálás amugy is eléggé nyugtalan mesterségét, ekkor voltam szerény tagja én is a szerkesztőségnek. Éjjeleket virrasztottunk át, hogy megnyugtassuk közönséget — ismét egy nagy győzelem és folyótvéntől-százezerig — a foglyok száma hönösen imponált az olvasóknak — ki mert idegekkel vettük fel az éjfélit telefont hisze a szerkesztőségnek a front mögött végig kellett csinálni a háborúk háboruját küzdelmet a peszimizmus ellen, lelket tartani a közönségben ekkor amidőn az utolsó remény tartaléka is k. A nagy világdöntő események köiben nőttek naggyá, amint már az akkor.

idők diktáltak, a körönség pedig úgy hitt és bizott, ahogy az újság, ez a láthatatlan legnagyobb hatalom irányította. Ezekben a lázas izgalmas napokban az én szerepem a szerkesztőségben — amellet, hogy mint rendőri büntető bíróságoltam hivatalomban a város közönségének érdekeit — a szini rovat vezetése volt, de természetesen irnom kellett mindent ami előfordult. A gyengém azonban a szini rovat maradt, amit a legnagyobb buzgalommal próbáltam ellátni. Ismétlem világháború volt, micsoda nagy események jutottak az újságíróknak csak egy napra is, amikhez képest a szini rovat fontossága a semminél is kevesebb volt. Emlékszem, állandóan szelid szarkasztikus humor fogadott, amikor egy-egy nagy premier után fiatalos hévemmel kipirultan jelentem meg a szerkesztőségben fellekesedve a nagyszerű Szendrey valamelyik heross vagy heroniája iránt, a szerkesztő, szegény Teller Kálmán — a bőszi Kami — egy kézlegyintéssel intézte el a nekem oly fontos ügyet azzal a csipős megjegyzéssel, hogy csak minél rövidebben, „az Aradi Közlöny nem a primadonnának leibzsurnálja” — jég hideg töröket mártott a szívembe. Hiszen én is mint minden munkatárs, azt hittem, hogy a lap legalább is az én váliaimon nyugszik, azt hittem, hogy a szini rovat a legfontosabb pillére a lapnak és szentül meg voltam győződve, hogyha megirtam „Győző minden mozdulata viharos kacajt idézett elő” másnap az emberek a kávéházban csaknem

összeesnek a boldogságtól és jókedvtől, mert oly nagyszerűen jellemeztem a népszerű Győzőt. S aztán a szini kritikát én lélekkel irtam összeegyvezetve egyéni izlésemmel és magán becsületeimmel. Dehog fogadtam volna el tanácsot vagy befolyásolást. Azt hittem volna, hogy ilyennek elfogadása esetén legalább is nem volna helyem a tisztességes intakt emberek között.

Ilyen befolyásmentes kritika szegte aztán derékba az én kritikusi pályámat az Aradi Közlönnél, amely pedig meggyőződésem szerint nagyszerűen ivelt felfelé egészen egy szerkesztői pozícióig is. Ez az esemény, mely rám oly nagy jelentőségű és fontosságú volt már külsőségeiben is különös és érdekes volt. Velem, miattam történt az a hihetetlen dolog, — aki ismeri az újságok belső életét az tudja ezt fellebecsülni és értékelni — hogy az én kritikám miatt — horribile dictu — rendkívüli kiadásban jelent meg az Aradi Közlöny hétfői délelőtt, amikor tudvalevőleg reggeli lap sohasem jelenik meg.

Ez így történt. A színház 1913 tavaszán a Kisasszony férje című Dréghy Gábor féle vigjáték premierjére készült. Ez a bemutató csak megfelelő keretnek készült Z. I. kisasszony vigjátéki színésznek első felléptéhez, a ki a főszerepet volt hivatott kreálni. A kisasszony a döntő siker biztosítása érdekében már hetekkel előbb megjelent Aradon a korzó és általános feltűnést keltett nagyszerű toalettjeivel. Ez az

utmutatásokat találunk. A Genuában 1922. április havában összeült szakértői bizottság, amelyben többek között Keynes (Anglia), Cassel (Svédország), Dubois (Svájc), Avenol (Franciaország), Havenstein (Németország), Vissering (Hollandia), stb. vettek részt, az általunk felvetett kérdéssel kapcsolatban többek között következőket mondja: „A szakértők véleménye szerint csak az az ország végez érdemes munkát úgy saját közgazdasága, mint egész Európa gazdasági helyreállítása érdekében, amelyik, mielőtt pénzegységének egy viszonylagos állandóságát elérte, pénzegységének az aranyhoz való viszonyát bátor elhatározással új paritásra fekteti és pedig vagy teljesen a már elért viszonylagos stabilizálásnak megfelelő, vagy attól csak kevéssé eltérő alapon. A szakértők nyomatékosan utalnak arra, hogy olyan országban, ahol a valuta igen erősen a békeparitás alá süllyedt, a régi aranyértékhez való visszatérés teljes szociális és gazdasági felbomlást idézhetne fel.”

Ugyanezen szakértői véleményekben természetesen rendkívül értékes és szakszerű utasítások és tanácsok foglaltatnak a stabilizáció gyakorlati keresztülvitelét illetőleg, de ezeket most figyelmen kívül hagyjuk, mivel a mi jelenlegi fejtegetéseinknek, mint fentebb már hangoztattuk, csak az a célja, hogy a stabilizáció fontosságát, mindennél előbb való megvalósítását minél szélesebb körben propagálja, minél több ember feltétlen meggyőzésére érlelje. Ennek érdekében ha egész röviden is, reá kell mutatnunk azon valutapolitikai felfogás tévedéseire, amelyik azt vallja, hogy a stabilizáció helyett inkább az ország érdekében van a revalorizáció, vagyis az ország pénzegységének régi aranyértékhez való emelése, vagy legalább is annak megközelítése. Annak idején, ez év május havában politikuskok és szakírók sokat foglalkoztak az ezen felfogás alapján alkotott valutajavítási törvény keresztülvitelének úgy technikai akadályai, mint az esetleg elért eredmény igen szomorú következményeivel. Az akkor elhangzott kritikákra és ismer-

tetésekre való tekintettel feleslegesnek véljük, hogy e helyen bővebben kitérjünk a törvényben megnyilatkozó valutáris felfogás igen jelentős hiányaira, csupán arra kívánunk rámutatni, hogy ismét más országokban szerzett, előttünk levő gyakorlati tapasztalatok alapján megállapíthatjuk, hogy nem is az eredeti aranystandardhoz való visszatérés, hanem talán az indokoltnál csupán valamivel magasabb aranybázison létesített stabilizáció már mérhetetlen nagy bajokat és zavarokat idéz elő az illető ország egész gazdasági életében. Csaknem megbénítja a termelést, mert amidőn ugyszólván lehetetlenné teszi az exportot, az ország határain belül viszont megtámadja a fogyasztó és felvevő képességet, mert rendkívül nagy drágaságot teremt. Nemkülönbön tétlenségre kárhóztatja az ipar és kereskedelemnek azt a részét, amely rendes körülmények között a hitelt is beállította termelésének szolgálatába, nem lévén senkinek bátorsága nyilvánvalóan nagyobb értékű pénzben visszafizetendő hitelekkel investíciókra, üzemek fejlesztésére fordítani.

Meggyőződésünk tehát, hogy nem revalorizáció, hanem stabilizáció kell. Ezen megállapításunk mellett bizonyít egész erejével a mindennapi gyakorlati élet. A természeti törvények vaskövetkezésszerűséggel érvényesülő gazdasági törvények azt eredményezték, hogy a valuta-leromlás folyamán az egész gazdasági élet transponálódott és munkabérek, tisztviselői fizetések, kamat- és haszonkalkulációk lehetőleg arányosodtak a pénz romlásához. Beláthatatlan következményekkel járna tehát ennek újból való megbolygatása, mert a gazdasági élet alkalmazkodó képessége ugyan nagy, de állandó megrázkódtatásokat el nem bír. Éppen ezért, bár alig lehet elképzelni, hogy a folyó év május havában létesített valuta-törvény megvalósítható lesz, mégis rendkívül kíváncsi volna, ha az ezen törvényben decretált elvnek megváltoztatásával hivatalos pénzügyi politikánk a stabilizáció mellett foglalna állást.

elegancia és hódító megjelenés zsufolt házat is vonzott, de nekem a komoly és hozzáférhetetlen kritikusknak nem tetszett ez a debü, nem láttam a kisasszonyban azokat a fényes szinpadai készségeket és tehetséget, amelyek a nagyszerű ruhákkal arányban állottak volna, és amelyek — mondjuk — Márkus Emmát nagy művésznővé tették. Más szóval megállapítottam, hogy a kisasszony nem tehetséges. Természetesen egy hajszál kétség sem férhetett hozzá, hogy a másnap a vasárnapi számban megjelent kritikám inkább ezen negatív megállapításokat tükrözte vissza vagyis szerkesztőségi nyelven szólva „levágtam.”

Ennek a cikkemnek elképzelhetetlen következményei lettek. A kisasszony ugyanis vasárnap reggel a kávénál olvasni kezdte a lapokat abban a hiszemben, hogy a hetekkel előbb Aradon való szenzációt keltő megjelenésével kellő tüzéségi előkészítést nyújtott első fellépésének és a szerkesztőkkel megkötött ismeretségi és barátságai megnyugtató alapul szolgálnak a méltó sajtófogadtatáshoz — a legnagyobb megdöbbenéssel fogadta az Aradi Közlöny súlyos kritikáját, mely ájulás, síró görcsökben stb. kulminált. Lett utána rohanás a főszerkesztőhöz. Az összes ismerősök és jóbarátok egy pillanat alatt mozgósítva lettek és frontális támadást intéztek a főszerkesztő ellen, aki hiába jelentette ki, hogy nem tud segíteni, de majd gondja lesz a jövőben, hogy ki legyen köszönlve a csorbá stb. nem volt elég: az eset vért kívánt, nem lehetett elintézni az ő szokott gavallér udvariasságával, mely adott helyzetekben mindenkire egyformán kedves és jóindulatú. Ez nem volt elég, a művésznő tekintélyes táborra valami szenzációs elégtételt követelt velem szemben, akik kezdőbetűi a sérelmes kritikát

jegyezték és így született meg másnap a rendkívüli kiadás. Két oldalon megjelent hétfőn délelőtt az Aradi Közlöny egy nagy írott cikkel — maga az áldozatkész főszerkesztő írta — Színház-rovat referáda a Kisasszony férje bemutatójáról, Z. I. kisasszony első fellépte stb. és három kolumnán keresztül meg lett méltatva a kisasszony kivételes művészete, hogy Duse Eleonora is büszke lett volna rá fiatalkorában.

A kisasszony meg volt elégedve (nem sokáig élvezte ugyan diadalait, mert rájött, hogy mégis nekem volt igazam, otthagya a színházat és mai napig is a kedves, jó feleség szerepét játssza az életben) annál inkább porba sújtott azonban engem. Így még szinikritikust saját lapja nem cáfolt le sohasem. Mit tettem mást, levontam a konzekvenciákat, egyelőre beszünttettem a szinikritika írását és kiléptem a laptól csak azért, hogy nemsokára ismét visszalépjek. Később csak évek múlva hegedett be ez a seb, amikor újra visszatértem az Aradi Közlöny kedves meghitt szerkesztőségi helyiségeibe, ahol oly sok kedves szép órát élttem át, de már csak mint amatőr. Színes riportokat, vezércikkeket írtam, súlyos pénzügyi és közgazdasági problémák foglalkoztattak, — de a szinikritikus minőségemben szenvedett nagy sérelmemet azért mégsem tudtam elfelejteni sohasem. Ezt azonban legyőzte bennem az újságírói érzék és a mesterség szeretete, mely ha egyszer valakit megfog, mindig visszahúzza a fehér papírvárak és a fekete ólomkatonák közzé. Méltóztassék elhinni, az újságírás olyan, mint az első szerelem. . . a most az Aradi Közlöny büszke negyven esztendő jubileumán is kedvesen gondolok vissza arra az időre, amikor nekem is volt szerep szerepem a lapnál.

Dr. Weil Károly.

mellett is, téves... az a törvény szellemében... az a vitást alapelveit is, mely kizárólag a deficióm épül fel, jóllehet az újabbkori valutapolitikai szakírók és gyakorlati szakemberek szinte megdönhetetlen érvekkel bizonyítják a szta kvantitatív elmélet tarthatatlanságát, vigyis azt a feltevést, hogy a pénz értékét, tehát vásárló képességének fokát csupán a bankjegyek mennyisége döntene el. E szakírók munkái közül csupán egyik legújabbban megjelent könyvre óhajtok utalni, amely általános nagy hatást keltett és amely a jelenlegi nagy problémák megoldásánál igen megbecsülendő mutatókkal szolgál. Dr. Kurt A. Herrmann „Die Zukunft des Goldes“ című munkájában azt mondja: „Die Geldvermehrung kann nicht zur Geldentwertung führen.“ Vázbá: „Nicht die Inflation selbst ist es, die für die Frage der Geldentwertung dem der Gebrauch, den die Wirtschaft der Inflation macht. So ist letzten Endes Inflation und Geldentwertung“ kein geldliches, sondern ein psychologisches Problem.

De azok számára, akik az elmélet mindig lenéznek és a teoretikusan megadott tudományos elvek alkalmazását megelégedésnek nem tartják, ami — szerintünk — olyan furcsa volna, mintha a sebészeti gyógyászati megállapításokat felesleges itélnék, röviden utalni kívánunk néhány adatra, amely talán nyomatékosan élfolthatatlanul fogja bizonyítani, hogy a pénz mennyisége a bankjegy-mennyiség döntő. Románia Banca Nationala 1913. december mutatója szerint 440 millió lej bankjegy forgalomban, amely akkor megfelelt 356 millió arany márkának. 1925. dec. 7-én a bankjegy-forgalom 20.200 millió volt, ami megfelel cca 400 millió arany márkának. Ezzel szemben 1913-ban az országos lakosságának száma 7 millió volt. 1925. évi évében pedig körülbelül 17 millió. Jugoszláviában viszont 1913. december 31-én 103 dinár bankjegy volt forgalomban, amely 84 millió arany márkának felelt meg. 1925. dec. 8-iki bankkimutatás szerint 614 millió dinár van forgalomban, amely megfelel 450 millió arany márkának. Szerbia lakossága 1913-ban kerekén 3 millió volt, Jugoszlávia lakossága pedig 1925-ben körülbelül 12 millió.

E két országban tehát a fekvőárak arány következő:

	1913. dec.	1925. dec.
Romániában:	51 aranymárka, 23% arany.	
Jugoszláviában:	28 aranymárka, 37% arany.	

Jugoszláviában tehát békeidőben körülbelül félannyi bankjegy esett egy lélekszámra, mint Romániában, most pedig szemben a romániai 23% aranymárkát kitevő fekvőárával, Jugoszláviában 37% aranymárka az egyes lélekszámra eső bankjegy-mennyiség. Körülbelül 50%-os nagyobb tehát az ország lélekszáma szerinti bankjegy-mennyiség Jugoszláviában és a dinár jelenleg körülbelül a négyszeresét éri a lejnek.

Nem vitatjuk, hogy ezen megállapítások különösebben újak volnának és kétségkívül ez a bizonyítások nem is először hangzanak el, azonban tekintettel arra, hogy igen jelentős helyeken még mindig elzárkóznak az ilyen közismert ténye bizonyító ereje elől, talán nem végzünk felesleges munkát, ha erre újra és újra rámutatunk.

Tesszük ezt azon céllal, hogy lehetőleg előmozdítsuk, sietessük annak a hangulatnak megérlelődését, amely a gazdasági zűrzavarból való kibontakozás felé vezető nagy valutánk jövőre meghatározó fontosságú lépést kívánja, de gyuttal biztosítékot nyújt arra nézve is, hogy a nagy elhatározás lehetőség helyes irányu lesz. Mer emlékeztetünkbe kell idéznünk Freiherr von Gert, Poroszország nagy pénzügyi államférfijának a szavait, aki a napoleoni háború okozta nagy gazdasági zavarok szanálási tervét megfogalmazta: „Nem lehetett megvárni, amíg a zűrzavar kezdődik, amikor kezdődik, azonnal meg kell kezdeni a szanálást.”

Ahogyan megszületett.

Az 1884-ik évi országgyűlési képviselőválasztás Aradon is a szabadelvű-párt győzelmével végződött. Dr. Falk Miksa, az európai híri publicista, a „Pester Lloyd“ nagybefolyású, ékeztollú főszerkesztője nyerte el az aradi mandátumot. Hasztalannak bizonyult a mérsékelt ellenzéki „Alföld“ és az erősen 48-as függetlenségi „Arad és Vidéke“ minden agilitása és korteskedése. (Épp így járt a „Füles Bagoly“ is gyöngén szuró karrikatúrák gunyolódásaival.)

Csak természetes, hogy győzelme tudatában az aradi hatalmas és tekintélyes szabadelvű-párt kebelében felvetődött az eszme, hogy mielőbb párt-lapot óhajt megjeleníteni. És már 1885. utószén ős plakátok hirdették, hogy karácsonyra megjelenik az „Aradi Közlöny.“ Azonban érthető, hogy a 48-as függetlenségi polgárok (sajnos, tulnyomó többségének nem volt szavazati joga) sem maradtak télen. Különösen az „Arad és Vidéke“ folytonos subaalatti agitálására estenként fulmináns szónoklatok hangoztak el a Magyar Király, Vörös Ökör, 888, Tüzoltó, Fehér Galamb, Demeter, 3 szörcsen, Mókus, Cserebogár, 3 fejsze, Vadember, Darázs, 7 vezér, Potyka, Kis Pipa. Nagy János és Nagy Icce című akkori híres függetlenségi tanyákon. Különösen Huzó Pista népszerű a más, pitykés mellényű, sarkantyus csizmájú korcsmáros, az ország legkomikusabb szónoka debattált igen hevesen a „kormánypárti“ új lap ellen.

— Amikor ez az új lap, — monda öblös poharát magasraemelve — nem azért kérem, de igenis mindenkor akkor, amikor itt mélyen tisztelt csirkepörkölt 48-as társaság, igen kérem nem azért, de Kossuth apánkért — én is, ő is, te is, és es mindnyájan egy kalap alatt, akkor, nem azért kérem, de ha már összegyűjt az az új kormánypárti micsoda, akkor kérem, nem azért, de ha már megvan, ti is élni akar, akkor igenis, nem azért, de hát ű is éljen na!

— Abcug! Le vele! — hangozott száz torokból a dörgedelmes vétő. Pista barátunk pedig fülig pirulva vette a darutollas kiaiáját, fokosát és távozni készült, csak nehezen sikerült Bozsi Gyurkának, Csámszky Lojzának, Mittner Jósának és e sorok írójának megértetni vele, hogy azok az abcugok nem őt illették, hanem a kormánypárti újságot. Csakhogy egy-kettőre kénytelenek voltak még a legvérmesebb 48-asok is beismerni (magukban), hogy a kormánypárti lap minden tekintetben felülkerekedik a másik két lap (Alföld és Arad és Vidéke) fölött. El kellett ismerniük, hogy az új lap, az Aradi Közlöny nagyszerűen van megszerkesztve, hirszolgálati valóban elsőrendű, cikkei nívósak, színesek, másrészt pedig a város és az összpolgárság s az ipar érdekeiért lángoló szeretettel küzd és harcol. Így aztán rövid idő alatt még a fentemlítt 48-as tanyákon is kezdtek már szívesen olvasni. Jött azután az ismeretes katonai brutallítás. 1886 februárban két bestiális osztrák hadnagyocska betört a Füles Bagoly lakására és a teljesen védtelen szerkesztőt, amiért lapjában ellenük írt, ósra köszörült kardjaikkal súlyosan megsebesítették. Az Aradi Közlöny pedig akkor olyan országgrszóló, szinte félelmesen megrázó sajtóakcióit kezdett a két hadnagyocska ellen, hogy Falk Miksa a város országgyűlési képviselője interpellációt intézett Tisza Kálmán belügyminiszterhez, akitől a két tiszt lesgzigorubb megbüntetését követelte, ami meg is történt.

Nem csoda, hogy ezután az Aradi Közlöny mind nagyobb elterjedtségnek örvendhetett, úgy, hogy az Alföld, majd később az Arad és Vidéke, sőt később a Függetlenség is pártoló hányában felvették a néhai nevet. Így indult

el az Aradi Közlöny hódító útjára, miközben a polgárság is elismerte kiváló érdemeit, amit az az örvendés körülmény is bizonyít, hogy nagydorogi Stauber Józsefet, a lap felelős, — most főszerkesztőt — már negyedszázaddal ezelőtt a legtöbb szavazattal választották meg városatyának és pedig több cikluson keresztül. Így jutott el az Aradi Közlöny, a „kormány-

párti“ napilap — a sanyarga magyarság eme megdönthetetlen hástyája dicsőséges és áldásos pályafutásának 40 fényes jubileumához, amikor is minden igazmagyarnak erkölcsi kötelessége elismerését énláját bemutatni.

HORVÁTH KÁRY,
A Füles Bagoly veterán érkesztője.

Párbaj az igazságért.

Hogyan született meg negyven esztendővel ezelőtt az „Aradi Közlöny“ s hogyan haladt tántoríthatatlanul mindig a maga útján egyenen előre.

A párbajmánya nagyban uralkodott a múlt század negyedik negyedének elején a magyar társadalomban, úgy, hogy nemcsak a napilapok, hanem a szaksajtó is felemelte ez ellen tiltó szavát. Így dr. Márki József tanár, tanügyi író is erősen kikelt egy dörgedelmes cikkben a párbaj ellen. A cikknek konklúziója a következő:

„Anyagi fegyverek, (lőcs, kard, tör, furkósbót — melyek nem a mi érdemeink — testi erő, testi ügyesség — amelyekben az állatok bennünket természetileg felülmúlnak — vaksors — mely éppen azért, mert vak és még hozzá ostoba is, eszes lényeknek vezérül szolgálni képtelen — mind, mind alkalmatlan eszközök a megsértett „igazság“ (becsület) helyreállítására. És így, aki ezeket nem használja, sem nevezhető gyávának, hanem, az inkább nagyon is bölcs ember. És minden bölcs ember — becsületes ember! Szellemifegyverekre van szükség a párbajvívásnál. Szellemi fegyverekre, melyek az Isten képeire teremtetett lényhez, az emberhez egyedül méltóak. Amnyifélék pedig e szellemi fegyverek, a hányféle a szép, a jó, az igaznak fajai és annyifélék, a hányféle az utak, amelyek a széphez, a jóhoz, az igazhoz vezetnek.“

E gondolatok idéződtek fel bennem, amikor az „Aradi Közlöny“ negyvenéves múltjával foglalkozom. 1885-nél jóval előbb kezdődött meg Aradon egy csendes párbaj a dr. Márki József fegyvereivel.

1868-ban ugyanis az új népoktatásügyi törvény hatása alatt Aradon, Atzél Péter által átengedett emeletes épületben új négyosztályú elemi „főtanoda“ nyílt meg az akkori Pestúton (ma Str. Marasesti). A négy állásra kiírt pályázat alkalmával 102 tanító adta be a kérvényét. Ezek közül — szigorú próbatanítás után — Simay István, Millig József, Záray Ödön és Szűcs István választották meg. A mai Bratianu-ucai leányiskola helyén volt Templom-ucai főtanoda beteg főtanítója: Mayer bácsi helyetteseként meghívták György Rezső tanítót.

Akkortájt Arad iparosai és kereskedői főleg németül beszéltek. Kiválóan német volt a Pichler és a Hoeger-féle magániskola, valamint a zsidóhitközségi iskolában, sőt a Hirsch-féle magánkereskedelmi és a Rotter-féle magánreáltanodában a tanítási nyelv. Az 1868-iki népoktatásügyi törvény azonban már erősen érezte a hatását és a községi iskolák — ahol csak heti 2 órában járt még a német — nemes versengésben terjesztették és erősítették az állam nyelvét. Az 1872-iki országos tanítógyűlésen indítvány tétetett, hogy az iskola hagyassék meg az egyház gyámkodása alatt továbbra is. Néhai jó Simay István bátyánk hatalmas rögtönzött beszédben ellenezte ezt a felfogást és akkor fejtegette hallgatóságának

óriási lelkesedése mellett: „Az isa én vagyok!“ vagyis a tanító az iskola ve. Ettől a szellemtől áthatva, mindenik a ta tanítói egyéniségét vivén be az iskolába, aradi tanítók győztesen kerültek ki a párbaj. Egyenként szüntek meg a magániskolák Magyarán lett a zsidó iskola és azzá a lutherus iskola is. — E csendes erőmérkőzésben alzó is támogatja a tanítóságot. Akkor Réthlypót adásában az „Alföld“ volt Arad egyetlen magyar napilapja. Mellette az „AradZeitung“ volt a németnyelvű polgárság szelle tápláléka. De ez a szerény állapot sem maradt sokáig. Amikor ugyanis Tisza Kálmán 1875-ben a bihari pontokat szegye akasztós a híres kiruc balközéppárti politikusból szabadelvű miniszter, majd miniszterelnök lett, mindenkor politizáló magyar társadalom indult e pálfordulásra és az „El Ausztriától“ hangoztató 48-as függetlenségi párt emiatt erősödött. A párt országszerte heti és napokat adott ki. Így született meg 1880-ban Aradon is az „Arad és Vidéke“, mint az aradi as függetlenségi párt organuma. Tanároktanító, ügyvédek, papok tömörültek köréje, kik bele és nevelték a párt szellemében a polgárokat. Az ilyen lelkes gárda által szellemileg anyagilag támogatott lap propagandájának neg is lett az eredménye. Chorin Ferenc, adnak több cikluson át volt képviselője, ki Tisza Kálmánt a szabadelvű pártba követte, Nagy Imrével, Arad eme egyszerű polgárával lemen kisebbségben maradt.

Előrelátható volt, hogy a szabadelvű párt, amely ekkor hatalmának tetőpontján állott, fogja az aradi csorbát köszörülni. Ennek a célnak az elérésére alapították meg Aradon az „Aradi Közlönyt“ mint pártorganumot. És ezzel csendes, de erős párbaj indult meg az aradi sajtóorganumok között. Az elvek állandó küzdelme. És itt meg kell állapítanunk, hogy az „Aradi Közlöny“ csak azokat a fegyvereket használta fennállásának 40 esztendeje alatt, a melyeket dr. Márki József ajánlott az „igaznak“ küzdelemére. A lapnak szerkesztői és munkatársai, az aradi közéletnek mindannyi részlepos tagjai — e fegyverek igénybevételével győzedelmesen kellett megvívni a maga harcát. Megszűnt egymásután: az „Arader Zeitung“, az „Alföld“, az „Aradi Napló“, az „Alföldi Lapok“, az „Arad és Vidéke“ és a „Függetlenség“, amelyek pedig szintén jól tudtak banni azokkal a fegyverekkel. Változó körülményekkel változtak a lapok és azok iránya is. Csak az „Aradi Közlöny“ haladt a maga kijelölt és megkezdett útján. Harcolta a maga küzdelmét eredményesen negyven éven keresztül. És 40 év múltán — mint élte derekán levő férfi — telve erővel és telve munkakedvvel folytatja pályáját, teljesíti munkáját, kötelességét. Az új viszonyok között újabb párbajt kell megvívni és a negyven éves harcostól még sokat, igen sokat: szépet, igazat, jót és nemeset várhat Arad és környéke. A lefolyt 40 év vívódása, munkássága, törekvése és tapasztalata csak megedzették fegyvereit és — remélhetőleg — még soká lesz a magyarságnak előkelő, tántoríthatatlan, fardadhatatlan bajnoka.

Sófalvi György.

Jön! Páris csillaga, Lilla Danita Jön!
a főszerepben.

Rejtvények.

I.

Kérdés, felelet.

M kért a színész? Mit mondott a színigazgató?

II.

A színész levelet írt az igazgatójának. Nemkarta szive vágyát szószerint is nagyon is könnyen érthető formában kifejtetni. Virágnyelvén írt, ezt írta:

ri csillagok.

A színigazgató megkapta a titokzatos levelet. Egy pillanatra gondolkodóba esett, de végül megértette a színész levélének tartalmát. Válaszolt is neki ugyancsak levélben. A levelet így szövegezte:

ri csillagok.

A színész átvette az igazgató levelét. És szintén megértette a tartalmát.

Fejtsük meg, mi volt a színész levelében és mit válaszolt rá a színigazgató?

III.

GÜLBABA MIKLÓS

Megfejtések 1926. január 8-ig küldendőkhöz, a megfejtők neveit január 10-iki számunkban közöljük.

Szerkesztői üzenetek.

Közös újságolvasó. Meleg szívből fakadt üdvözlő soraiért fogadják egész szerkesztőségünk hálás köszönetét. Ötletes levelét készséggel adnánk közre, de vannak benne olyan pontok, amik nem léphetik át az intimitás határát. A kedves sorokat elhelyeztük szerkesztőségi levéltárunk legszebb családi emlékei közé. Kellemes üjlesztendőt!

Szépasszony. Megnyugtattuk. Akadnak olyanok is, akik azért mennek a jégpályára, hogy kocsolyázzanak. — Lovag. A legilletlenebb dolog éjjel előtt összeveszni a menyasszonyával, hogy megspórolja az ajándékot. Ha a hölgynek egy kis esze van, nem békül ki többé magával. Utóvégre már unhatja, hogy Ön minden évben megcsinálja ezt a mókát. Találjon ki más valamit, ha olyan rosszak a viszonyai.

Felelős szerkesztő:

PETHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Boldog új évet kíván

összes megrendelőinek, jóbarátainak

Sztojka Kálmán

szabó-mester Arad, Strada Brătianu 21.

Boldog új évet kíván

mélyen tisztelt vevőinek és jó ismerőseinek

I. Szénási

„Reclám” áruház.

Boldog újévet kívánnak

t. üzletfeleiknek, vendégeiknek, jóbarátainknak és ismerőseiknek:

Armbruster Lajos

vendéglős Arad.

Gruber és Marmorstein

szállítók Arad.

Palkovits András

vendéglős Arad.

Grosz és Rendi

uriszabók Arad.

Juhász Gábor

kereskedő, Str. Mocioni (Orczy-ucca) 11.

Jánosi János

kereskedelmi műkertész Arad, Strada Eminescu (Deák F.-ucca) 20-22.

Baranyi Ferencz

férfi szabó Arad.

Czernóczky Imre

cipész-mester Arad, Str. Mărășești (Kossuth-ucca.) 7. 15217

Schwartz Ferencz

vendéglős

Arad, Piața Catedralii (Thököly-tér) 10.

Györffy Árpád

„Mures” hirdető és adásvételi iroda tulajdonosa Arad. 15217

Lészay Endre

nődivatkereskedő Arad,

Strada Brătianu (Weitzer János-ucca)

Müller Károly

vendéglős Arad.

Fischer Testvérek

sodrony, szitakészítő gyára Arad, Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) No. 15.

Apponyi Testvérek

Arad.

özv. Neumann Ignácné

fűszerkereskedése és korcsmája Arad, Str. Dorobanților 26. (Urbán Iván-u.)

Gartner József

ékszerész Arad, Str. Brătianu, Minorita palota.

Klein szállító

Arad, Str. Colonel Pirai 3.

Boldog Újévet kívánnak

t. üzletfeleiknek, vendégeiknek, jóbarátainknak és ismerőseiknek:

Pollák Arnold

59

szállító Arad, Str. Nicoara (Petőfi-utca)

Lovasberényi

55

vendéglős és szállodás.

Marița György

uri szabósága Arad, Str. Brătianu (a 16- postával szemben). 66

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyáros cég. 6.

Crisan Pál

uri és női cipész Arad, Calea Saguna és Str. Dorobanților (Urbán Iván és Választó-u. sarok.)

Muzsaj József

férfi- és gyermekruha kereskedő Arad a színház bejáratával szemben. 62

Ludovic Steinhübel

Fabricant de manusi si bandaj Arad, Str. Alexandri No. 1. 63

Vilhelm Scheibel

vízvezeték és csatornázási berendező Arad, Str. Eminescu 14.

Böszörményi János

épület és műlakatos Arad, Str. Piri (Vörösmarty-ucca) 3. 64

Martics si Pacu

uriszabók Arad, Str. Brătianu (Weitzer-ucca) 7.

Kosztá és Pomlányi

Arad, Strada Brătianu 19.

Weisz és Benjamin

Schäffer Henrik

Arad, Bul. Reg. Maria

Alexander Markovits

szállító Arad. — Telefon: 595.

Ladislau Várhol

pantoflar Arad, I. I. Brătianu No. 2.

Trentler János

croitor Arad, Str. Badea Cârțan No. 5.

Vadászkürt kávéház és szálló

Ioan Brata

H I R E K.

B. u. é. k.

Erre a négy betűből álló varázsszóra valamikor, nem is olyan régen földalmas sziszteszennel kaptuk a pénztárcánkhoz. Újév reggelén megkezdődött a népvándorlás, ilyenkor derült ki, hogy milyen közkedveltségnek is örvendünk mi azok között, akik mindennapi életünkben annyit bajt és bosszúságot okoznak nekünk. Jött a feles, aki reggelként a fehére meszelt vizet szállítja; a kéményseprő, aki a padlason száradó fehéreműt korommal szórta be, a levelhordó, aki a sok kellemetlen fizetési meghagyást hordja a házhoz; jött a fűszerezés inasa, a mosónő, a szabóinas, a ház-mester, a viciné... mindegyik boldog új esztendőt kíván — és pénzt vár érte. Ennyi jókívánság elég volt ahhoz, hogy elvigye vagyunk romcsait, amit a költséges szilveszter-éjszaka meghagyott.

És most, hogy ez az újévi szokás lassanként eltűnik, nem tudjuk: örvendezünk-e, vagy visszakívánjuk a régi állapotot, amikor szívesen adottunk, ha — volt miből. De kiment a divatból az a kedves, régi szokás is, hogy az emberek új névjegy sarkára írták a jókívánságot jelző *B. u. é. k.*-át, Valamikor halomszámra hirtelen a posta az ilyen megemlékező névjegyeket, melyek az utóbbi időben kezdtek el-elmaradni. A háború és az azt követő zavaros évek alatt sorvadt el az újévi üdvözlés eme régi formája és még most a békevilág viszonyaitól sem tudott újra megerősödni. Mi azonban ragaszkodunk a tradíciókhoz és idén is írjuk a négy betűt, amivel minden olvasónknak: *B. u. é. k.*

— Lapok legközelebbi száma az újévi ünnep miatt vasárnap reggel jelenik meg.

— Megyezés Franciaország és Románia között. Bucuresztől jelentik: Diamandi párisi követ legutóbbi jelentése szerint a háborús adóságok rendezése ügyében, Franciaország és Románia között megindult preliminális tárgyalások január tizenötödikén megkezdődnek. Románia a szakértők kiküldését kéri.

— Törökország a kisantárhoz közeledik. Bucuresztől jelentik: Raghīb bej, Törökország bucureszt-i követe tegnap, kormánya rendeletével Angorába utazott. Diplomáciai körök a török követ elutazásának nagy jelentőséget tulajdonítanak és azt hiszik, hogy Raghīb bej követe megbizást, hogy Törökország és a kisantár közötti közeledést előkészítse.

— Vass Sándor jubileuma. Nagy előkészületek foltnak dr. Vass Sándor, Arad aranydiplomás orvosának jubileumi ünneplésére és a január 3-án tartandó bankettre. A rendezőbizottság felhívja az orvosokat s az ünnepelt tisztelőit, akik a banketten részt akarnak venni, hogy részvételmüket legkésőbb január elsején este hat óráig jelentsék be dr. Keppich Jakabnál, a bizottság elnökénél.

— Eljegyzés. Ifj. Maresch Gyula, a budapesti Nemzeti Bank főellenőre eljegyezte Aknay Andor aradi táblabíró leányát Katalint.

— Déután lesznek a törvényszéki tárgyalások. A törvényszék értelemben január hó 1-től az igazságszolgáltatás ügymenetében érvénybe lép a régi rendszer, amely szerint a törvényszékek hivatalos órái déli 12 órától esti 7 óráig tartanak. Marzescu igazságügyminiszter egy nyilatkozatában kijelentette, hogy az Erdély területén levő ítélőtáblák tetszésére bízva a hivatalos idő beosztását. A temesvári ítélőtábla elnöke Marta Sándor ugyanarra az álláspontra helyezkedett, hogy a tábla területén levő törvényszékek a régi, délelőtti munkaidő szerint dolgozzanak. Az elnök erre vonatkozó rendelet, azonban még nem érkezett meg az aradi törvényszékhez és így január 1-től egyelőre érvénybe lép a törvény által előírt régi munkarendszer.

Gyorssegély az árvizkárosultaknak.

Háromszázmillió hitelt és tízmillió gyorssegélyt szavazott meg a kormány az árvizkárosultaknak. — A Duna kilépett medréről.

(Saját tudósítókól.) Az erdélyi részéről ma már teljesen elmúlt az árvizveszedelm, amely egyre nagyobb arányokat ölt Magyarországon. A Maros vize most már mindenütt eredeti medrében van és tovább tart az apadása. Aradnál a mai apadás nyolcvanöt centimétert tesz ki. A Körös is apad, de úgy a Maros mentén, mint a Körös mellett ma még mindig nagy területek állanak víz alatt, mert eddig nem lehetett az elöntött területekről levezetni a vizet. Ágya még most is csak csolnakkal közelíthető meg.

Lippán is apadóban a víz, de a perifériák lakosaival még mindig csak tutajokon lehet érintkezni. Lippán a legnagyobb veszteség Szép János elbocsájtott vasuti tisztviselőt érte, a kinek többszázezer lej értékű gyártelepének összes épületeit romba döntötte az árviz. Lippa felől az árviz veszedelme látszólag elmúlt és már derült ég alól reménykednek a kétségbeesettek, hogy az ár nem fog több kárt okozni.

— Közeledés Románia és Szovjetország között. Bucuresztől jelentik: A kisantár legközelebbi konferenciáján hír szerint Benes cseh-szlovák külügyminiszter interveniálni fog Szovjet-Oroszország és Románia között. Duca külügyminiszter kijelentette, hogy a szovjet-hez való közeledés csak úgy lehetséges, ha az feltétlenül és határozottan lemond Besszarábiáról és elismeri Románia szuverenitását Besszarábia felett.

— Az első öngyilkossági kísérlete. Prágából jelentik: A volt perzsa sah Marienbadban tegnap éjjel öngyilkosságot akart elkövetni, de tetteiben megakadályozták.

— A Victoria takarékpénztár az árvizkárosultaknak. Az aradi Victoria takarékpénztár mai igazgatója, Borsos Jenő az árvizkárosultak felségélyezésére százezer lejt szavazott meg. A takarékpénztár dacára, hogy fióknézetek is nagy károkat szenvedtek, megszavazta ezt a tekintélyes összeget. Az igazgatóság főleg a fióknézet székhelyein, elsősorban: Kisjenő, Borosjenő, azután Körösbökeny, Radna, Soborsin és azok környékén lakó károsult tisztviselői és kliensei között óhajtja szétosztani az összeget. A Viktoria segélyére azonban bárki igényt tarthat. A szétosztás olyképpen fog történni, hogy a fióknézetek igazgatói írják össze a kárt szenvedettek névsorát, azt betértesztik a központhoz, amely a megszavazott összeg szétosztása felett belátása szerint dönt.

Nagy újévi vásár

melyen leszállított árral
Fratii Lengyel

divatruházában megkezdődött.
Arad, Bulv. Regina Maria 22.

— Szenszációnak ígérkezik január hó 16-án az aradi kereskedelmi utazók által rendezendő táncestély mert száztagu rendezőség buzgólkodik azon, hogy mindenki jól mulasson. Aradváros elitközönségének kellemes meglepetésben lesz része s így nyugodtan mondhatjuk, hogy ez lesz a szezon legsikerültebb bálja.

Könyvtömög kiárusítás Kerpelnél.

— Gecsné új táncolont kezd január 8-án a Központban.

Jön!

Jön!

Az oroszlanfejt ember

Bucureszt-i jelentés szerint a kormány tagjai tegnap este minisztertanácsot tartottak, amelyen az árvizsújtotta vidékeken járt miniszterek tettek jelentést a károkról. A minisztertanács elhatározta, hogy tízmillió lej gyorssegélyt juttat az árvizkárosultaknak, továbbá háromszázmillió lej hitelt bocsát az árvizkárosultaknak felségélyezésére. A károok fölbecsülésére külön bizottságokat nevezett ki a kormány. — Ugyancsak bucureszt-i jelentés számol be arról, hogy a Duna Dobrudzsában kilépett medréről és nagy területeket árasztott el. Jassi-megyét is árviz fenyegeti, mert a Pruth erősen megduzzadt és veszélyezteteti a part mellett alacsonyan fekvő községeket.

A Maros és a Körös magyarországi folyása mentén újabb területeket öntött el az áradás, amelynek nagy víztömegei most értek el Aradmegyérből a magyar területre. Nagyterjedésű szántóföldek kerültek víz alá és a lakosság súlyos károkat szenvedett.

— H. Sziklay Gizi jelmez-bálja január 2-án Fehér Keresztben.

Képes könyvek, Mesekönyvek
olesón kaphatók 7063
KNIESZTER-nél Arad, Bul. Reg. Ferdinand 21

— Műkedvelői előadásokra bármilyen mű táncok betanítását vállalja: J. Benkő Gizi és H. Sziklay Gizi, helytiskolája Arad Str. Cercetasilor 7. (Szt. Pál-ucca.)

SZABADALMAT
megszerez, értékesít minden államban.
„Feltalálók Utmutatóját” díjtalanul küldi:
ARON és MOLNAR
Szabadalmi Iroda 7764
Budapest, VIII. József-körút 9. szám.

— Köhögés, rekedtség, hurut ellen legvalódi Réthy-féle pemetefüccukorka. Mindentől kapható.

— Themes új táncolont január 7-én kezd az aradi városligetben.

Jön!

Jön!

Az oroszlanfejt ember

— Deutsch táncolont jelmez-bálja január hó 9-én Str. Cercetasilor (volt Szt. Pál-ucca.) 10.

— Egy aradi óráscég 25 éves jubileuma. Altalános örömet keltett nemcsak a szűkebb értelemben vett szakkörökben, hanem Arad közönségében igen széles rétegekben az a tény, hogy egy várcsérte ismert régi óras- és ékszerész-cég tulajdonosa, Váradai János most ünnepelte cégének huszonöt éves fennállását, amely jubileum egy fáradhatatlan munkában eltöltött negyedszázadnak méltó megünneplése volt. A cég egyike a legismertebb és szakmabeli üzleteknek és már a múltban is a legnagyobb megelégedést váltotta ki a közönségtől az, hogy mindenkor a legszolidabb áron, elsőrangú árukat tartott raktáron és mindennemű szakmabeli javítást a legjutányosabb áron végezte. A Váradai János-cégnek ez az igyekezete a jövőben még jobban fog fokozódni, mert dusan felszerelt óráraktára és javítóműhelye mind jobban készülnek. Üzlethelyiség és javító-műterem: Arad, Bul. Regele Ferdinand 63.

Jön! Páris csillaga, Lilla Danita Jön!
a főszerepben.

— Jelmezek (különb. szépek) kölcsön kaphatók Z. Várady Margitnál Str. Consistorulul 5, III. emelet 3.

— H. Sziklay Gizi új kezdő tánckolont kezd január 12-én a Fehér Keresztben.

— A szezon legsikerültebb jelmez-bálja (Bolond-estély) 9-én a Központban.

— Bolond-estélyre (Jelmez-bál) a kézhez nem érte meghívók a Központi táncteremben átvehetőek.

Olvasóinkhoz!

Lezajlott az *Aradi Közlöny* negyven éves jubileuma, amely emlékoszlópnak is beillő mérföldköve volt annak a nagy utnak, amit eddig megtettünk. A jubileum alkalmával mindenfelől felénk áramló sok meleg szeretet még fokozottabb munkára lelkesít bennünket, hogy az *Aradi Közlöny* nagy családjának, a mi ragaszkodó olvasóközönségünknek megnyilvánult elismerését és szeretetét kiadalmazzuk.

Az új esztendő készében nem adunk programot. A mi utunk adva van, a magyarság nagyjal vágták székébe számunkra ezt az utat: a régi, magyar, egyenes szabadelvű politika irányelveit. Ez a politika fejlődik a korral, épít és terem, de nem kísérletezik. Megtanultuk, hogy nemzetekkel, országokkal kísérletezni veszedelmes dolog, mert a nemzetek fejlődése nem tűr ugrásokat, csak lépésről-lépésre való evolúciót. A féket és mértéket nem ismerő radikális politikai irányzat megszülte a bolsevizmust, az évezredes polgári társadalom legrettenetesebb ellenségét.

Mi higgadtan, céltudatosan, tiszta lelkiismerettel és fölemelt fővel megyünk tovább azon az úton, amelyen elindultunk: a magyar önudat megalkarvást nem ismerő, széles és egyenes úján. Négy évtizede járjuk ezt az irányt, amelyen olvasóközönségünk szeretete és bizalma kísért el bennünket. Ezt a bizalmat és ragaszkodást kérjük utavalónál az új esztendőben. Újév ünnepén pedig fogadalmat teszünk, hogy erről a nyílt, becsületos, egyenes útról soha el nem térünk és kipróbált, gerinces magyar politikánknak nem leszünk árulói.

Elgázolták Arad legöregebb emberét.

A százöt éves agastyán balesete.

(*Saját tudósítónktól.*) Összetöppörödött, őszhaju öregember bicegett ma délben a Szabadság-tér felé. Az öreg a kisvasuti sínek között haladt, s nem vette észre a feléje szaladó kisvonatot... egy gyenge kiáltás s az öreg elterült a sínek mellett. Csődiület... rendőr... mentők s az elgázolttal csilingelve futott a mentőautó a kórház felé. A kórházhoz érve, az öreg ember eszméletre tért s mint ilyenkor szokás, először a nacionáléját vették fel. Kiderült, hogy a szerencsétlenül járt ember: *Furák György* aradi napszámos. A toll közömbösen szaladt tovább a különböző hivatalos rovatokon, egészen addig, míg a születési évhez nem ért. Ekkor azonban megállt a toll, s bámuló tekintetek meredtek a nyöszörgő öreg felé, aki halkán bediktálta a születési évét: 1820. A hivatalnok kétkedően megrázta fejét, azonban ekkorra már előkerült egy öreg néni is, aki megerősítette, hogy *Furák György* tényleg 105 éves s Arad legöregebb embere. Felvették vizsgálatra, amelynél az is kiderült, hogy az elgázolt csak könnyű sebet kapott a lábán s így pár nap mulva távozhat a kórházból. Csakhamar a lábbadozó betegek egész légiója vette körül *Furákot* s szájról-szájra adták: — *Itt fekszik Arad legöregebb embere.* A nagy szenzáció hőse azonban nem sokat adott az izgalomra, amelyet megjelenése keltett, hanem elkeseredetten simogatta megsérült lábát.

A sebészeti osztály első emeleti 91-es szobájában fekszik *Furák György*, aki néhány órával beszállítás után már megnyugodott, mert az orvosok megvigasztalták, hogy két-három nap mulva kikerül már a kórházból. Közömbösen felveti szemét, amikor a kíváncsi újságitró megáll a betegágya mellett s a kérdés-kérdésekre egy-egy szóban felel csak. Nagy szüneteket tart közben s kopott tüdejéből sípolva menekül a levegő.

— 1820-ban születtem *Világoson*. Negyvenben már a katonaságnál szolgáltam s becsületos foglalkozásom a kőművesmesterség

volt. Sok esztendőt katonakodtam, először a császári armádiában aztán *Kossuthéknál*. Egyszer, amikor Pesten voltunk pár napig, meg is látogatott bennünket s akkor láttam is a *Vezért*. Hogy is nézett ki? — Elhallgat s arcán látni, hogy igyekszik visszaszállni megszűnt évtizedekre, de aztán úra megszólal. — *Hiába, öreg vagyok már nem emlékszem.* Aztán 49-ben egy szép napon visszakerültem *Világosra*. Akkort tettük le a fegyvert. Besoroztak újra s amikor visszakerültem, a báró *Bohus-család* adott nekem munkát. Mit mondjak még? Dolgoztam és jól éltem. Három feleségem volt és öt gyerekem. Négy meghalt, egy most is él, *Aradon* van s az *Angyal-uccában* cipészkedik. Amikor pedig már nem bírtam tovább a mesterségemet, mindeféle napszámos munkát vállaltam. Most fát vágtam. Amikor a szerencsétlenség történt velem akkor a *Városi kávéházhoz* akartam menni, hogy ott fát vágjak. Nem hallottam a kisvasut csengetését és így alákerültem.

— Aztán tud-e még dolgozni, öreg?

— Muszáj. Nagy a drágaság, nem úgy, amikor én még mesterséget folytattam. Aki most meg akar élni, annak bizony dolgozni kell, még 105 éves korában is.

Öreg Furák György ezzel elhallgatott. Kimerülten hanyatlott hátra a kórházi ágyra s közömbös szemmel méregette az odasereglett betegeket. Aztán még egy rövid mondatot mondott: — *Ha felgyógyulok, két-három nap mulva megyek tovább dolgozni, mert élni kell — s ezzel megfordult, senkivel és semmivel nem törődve többé.* *Öreg 105 éves Furák György*, *Arad legöregebb lakója*, aki látta *Kossuth Lajost*, harcolt a magyar szabadságharcban, s a kit egy véletlen szerencsétlenség döntött ágyba, ezzel befejezte minden montánivalóját s most már csak azt várja türelmetlenül, hogy több mint egy évszázaddal roskált vállain újra dolgozni indulhasson. Mert hát élni kell.

Maros Rudolf.

MOZI.

xx „Quo vadis?“ még két napig az aradi Apollóban. Még ma, pénteken és holnap, szombaton vetíti az aradi Apolló mozgószínház a „Quo vadis?“ nagyszerű filmszenzációt, amelyet *Sienkiewicz* világhírű regénye után *Gabriele D'Annunzio*, a legnagyobb olasz író alakított át filmre. Főszerepet *Jannings* alakítja, aki *Neró* szerepét játsza. *Ligia*: *Lillian Hall Davis*, *Vinicius*: *Alfonz Fryland*, *Petronius*: *André Habai*, *Ursus*: *Bruto Castellani*. Az előadások pénteken és szombaton is 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Orgia“ *Griffith*-film ma, pénteken utoljára az aradi Urániában. Ma, pénteken utoljára vetíti az aradi Uránia mozgószínház az „Orgia“ című szenzációs filmet, amelynek főszerepét *Adolphe Menjoue* játsza, aki a „Cárnó“ című filmben a kancellár szerepét alakította. Az előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jön! Az oroszlanfejű ember!

xx Jön! Páris csillaga!

xx „Express-házasság“ *vigjáték* bemutatás szombaton az aradi Urániában. *Szenzációs vigjátékot* mutat be szombaton az aradi Uránia mozgószínház „Express-házasság — Ketten egy papot

keresnek“ címen. A nagyszerű *vigjáték* rendkívül ötletes és kacagtató jelenetek sorozatából áll. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Véres harcok Oroszországba.

(*Riga, december 31.*) A *Daily Telegraph* moszkvai tudósítójának jelentése szerint a moszkvai *Ljubljan-téren* a rendőrség és a építömeg között véres összeütközés volt. A tömeg őrség kénytelen volt katonai segítséget kérni, amely hamarosan meg is érkezett. A perit több ezer főből álló tömeg gyűlt össze, amely főleg fiatal emberekből és diákokból állott, akik a téren levő üzletekben fosztogatni kezdtek. A környező házakból sokan csatlakoztak a fosztogatókhoz és amikor a rendőrség reha-ma a rablók ellen eredménytelennek bizonyult, akkor lovasságot rendeltek ki, amely több attakot intézett a tömeg ellen, amíg szét tudta szórni. A fosztogatók közül harmincat leartóztattak.

— Az *AMTE* elnöksége ezton hívja meg tagjait és pártolóit, a január 5-én este 8 órai kezdettel kezdődő táncanfolyamra a Központi táncteremben. *Beiratkozások* naponta ugyanott a klubhelyiségben.

Az aradi Urániában

ma utoljára

ORGIA

Exotikus filmjáték
a vadak szigetén

Főszerepben:

ADOLPHE MENJOU.

Az előadások 3, 1/2, 5, 6, 1/2, 8 és 9 órakor kezdődnek.

QUO VADIS

A szezon egyik legnagyobb filmalkotása !!

EMIL JANNINGSSAL
a főszerepben
még pénteken és szombaton
az aradi Apollóban

Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek !!

Boldog újévet kívánnakt. üzletfeleiknek, vendégeiknek,
jóbarátaiknak és ismerőseiknek:**Kádár Szabó Ferenc** 22

fűszerkereskedő Arad, Str. Mărășești 6.

Szibik Ferenc 23mészáros és hentes Arad, Str. Episcopul
R. Ciorgariu és Calea Saguna sarok.**Z. Joanovits Teréz**

szücs Arad, Str. Bul. Regele Ferdinand.

Meizel Józsefdivatcipészete, Str. Bratianu (Weitzer-
uoca) 2-4. 25**Paulina Dein**salon de pălării de doamna Arad, Str.
I. Bratianu. 26

a „TURUL” cipőszövet vezetője

Akony Vazul**Köteles János**uri szabó Arad, Piața Catedrală 10.
(Tököl-tér) 27**Dózsa Márk** 4a „Lloyd-Roman” Általános Biztosító r.-t.
aradi vezérigazgatójának szervező titkára.**Bauer Miklós**bádogosmester Arad, Bul. Regele
Ferdinand 15. 44**Stefan Zabb**mézeskalács és viaszkeszítő Arad, Str.
Eminescu (Deák F.-uoca) 6. 45**Carol Zurek Károly**hentesüzlet Arad, Bul. Regele Ferdinand
(József főherceg-ut.) 46**Porczán János**vendéglős (Kisporcán) Arad, Bul. Regele
Ferdinand (Boros Béni-tér) 17. 47**Messzer Illés**oukorka kereskedő Arad, Str. Eminescu
(Deák F.-u.) 6. 48**Wild Ferenc**oukrász Arad, Bul. Regele Ferdinand
(József főh.-ut) 9. 49**Glückné vendéglője**Arad, Str. Caragiale és Ep. Radu (Csiky
Gergely és Magyar-u.) 50**Hirschmann Jakab**

a „Vadember” vendéglő tulajdonosa.

Deutsch János 24

Arad, Str. Mărășești (Kossuth-u.) 4.

Boldog újévet kívánnakt. üzletfeleiknek, vendégeiknek,
jóbarátaiknak és ismerőseiknek:**Kiss András és Fia**uriszabó Arad, Bul. Regele Ferdinand (József-
főherceg-ut) 2. 5**Schlesinger Béla** 39fűszer- és csemege kereskedése Arad, Str. Stroiescu
és Calea Saguna (Telcky- és Választó-u.) sarok.**Fratii Rosenzweig**bőrkereskedése Arad, (a „Fekete Báránny”-nyal
szemben.) 40**Czimmer Miklós**borbély- és fodrázmester Arad, Str. Eminescu 3.
(volt Sebessy-ház.) 41**Czernóczy Mihály**

cipészete Arad, Str. Eminescu 26. 42

Pálinskás Kálmán és Társa

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u) 15. 43

Márki Istvánnői- és férfi divat, vászon, rövidruha ruhák Arad,
Str. Matianu 2b. 28**Bózsza János**

vendéglős Arad, Str. Mărășești 1. 39

Dingfelder Gézafűszer- és csemege kereskedés Arad, Strada Con-
sistorului és Str. Mărășești sarok. 60**Hagyák János**bádogos mester Arad, a gör. kat. román templom
háta mögött. 51**„Coloniale”**

tápszerművek (Fratii Stoicu) Arad. 32

Menczer Oszkárnői konfekció üzlete Arad, Boulevard Regele Fer-
dinand 40. 38**Pollák József**fűszernagykereskedése Arad, Bul. Regele Ferdinand
(József főherceg-ut.) 34**Höllner Gyula** 35**Palladics György**

szitalos mester Arad. 52

Zavodnyik Józseffűszeres, (volt Rosenbach-cég) Arad, Piața Cated-
ralei 8. (Tököl-tér.) 53**Horváth Sándor**az aradi pályaudvarral szemben levő vendéglős és
szállodás. 55**Boldog újévet kívánnak**t. üzletfeleiknek, vendégeiknek,
jóbarátaiknak és ismerőseiknek:**Papp István**hentes Arad, Piața Catedrală
(Tököl-tér.) 16**Birkenhauer Miklós**fűszer és csemegekereskedő Arad, Str.
Eminescu 6. 17**Schlee József**fűszer és csemegekereskedő Arad, Str.
Matei Corvin (Hunyadi-u. 2.) 18**Tóth István**pékemester Arad, Str. Cercetasilor
(Szt. Pál u.) 19**Gara Miklós**Uri cipész Arad, Str. Cercetasilor
(Szt. Pál-u.) 5. 20**a Kristály-gőzmosóda**

Arad, Piața Radulescu 8. (Booskay-tér.)

Stern József és Társa Arad, Bul. Regele Ferdinand
(Boros Béni-tér.) 7**Ioan Pöhm János**vaskereskedő Arad, Piața Avram Iancu
(Szabadság-tér) 2. 8**Első Aradi Szikvizgyár****Stefan Kádár István**uri szabó Arad, Str. Bucur (Eötvös-u.)
haját ház. 10**J. Mattuschek és Fia**kötélgyártó Bul. Reg. Maria (Andrássy-
tér) 8. 11**Ioan Váradi János**órás és ékszerész Arad, Bul. Regele
Ferdinand (Boros Béni-tér) 62. 12**Marencsák Ferenc**uriszabó Arad, Bul. Reg. Maria 11. (Dácia
kávéház épület.) 13**Kellner Béla**szállító Arad, Bul. Regele Ferdinand
56. (Boros Béni-tér) 18. 14**Tafrov Sebestyén**bőrraktáros és cipésmester Arad, Reg.
Ferdinand 16. 15**Hoszpodár Miklós**

kalmesztő. 58

Buzogány Márton

Fehér Kereszt vendéglős. 57

LINOLEUM HAAS LIPÓT
 Temesvár,
 Boulevard Regele Ferdinand.
LERAKATOK:
 CLUJ, Str. Universitatii I. sz.
 ORADEA-MARE, Bulev. Regele Ferdinand 5.
 Nagy karácsonyi vásár melyen le-
 szállított árak mellett.

LINOLEUM:
 67 cm. széles mtr.-ként Lei 135
 70 " " " " " " " " " " 170
 100 " " " " " " " " " " 200
 115 " " " " " " " " " " 280
 135 " " " " " " " " " " 270
 200 " " " " " " " " " " 215
 Valódi stóntótt Inleid Linoleum
 200 cm. széles minden színben.

Viaszkosváson asztal-torító:
 78 cm. széles métr.-ként Lei 100
 100 " " " " " " " " " " 125
 115 " " " " " " " " " " 145
 Bőrváson minden színben és mi-
 nőségben nagy választékban.

Szőnyegek:
 Futószőnyegek mindkét
 oldalon használható Lei 95
 Velour futó szőnyeg I-a 515
 Agyalók 125
 Ebbélőszőnyeg 200/300. 1600
 Otomántakarók ... L. 1600.—
 Felöltőszerű gummi köppe-
 nyek 950.— Lejtől.

Valódi Wimpassingi hó- és
 sárcepek, minden számban és
 nagyságban. Női hócipő párja
 Lei 500.

Betegápolási cikkek, gyer-
 mekjátékok, sportcikkek
 nagyban és kicsinyben.

**Nagyban és kicsinyben
 eladás.** 7687

PARFUMS-POUDRES-LOTIONS
LT. RIVER
 AZUREA POMPEIA
 FLORAMYE TREFLE INCARNAT

Harisnyák, kezdett és kész készletek fel-
 tűnő olcsó árakban. Mindenféle
 kötő és simító fonalak. Rajtot árak.
 Saját készítményű függöny és ág-
 takarók. Készletek előnyomoz.

ERNESZT
 készletek szelvényben
 Arad, Str. Firtol I. Színház mögött

Wassermann: Laudin und die
 Seinen
Schnitzler: Der Weg in's Freie.
Landsberger: Asiaten.
Galsworthy: Patrizier.
 Die Forsythe Saga.
 Kapható: 3
Naményi könyvkereske-
 désben Arad.

**WESTEND-
 SZALLÓ**
 IV. Berlini-t. 3
 (Nyugati pályaudvaron)
MEGNYILT.
 Központi fűtés. — Melegvíz a mozs-
 dókban. Fürdők. Lift. Polgári árak.
PONGRACZ SANDOR igazgató,
 az aradi Központi szálloda volt tu-
 lajdonosa. 6502

**A Berndorfi alpacca
 és alpacca-ezüst
 evőeszközök és asztali
 a legjobb! készletek**

Kapható minden szakmabeli üzletben.
 Főraktár: „ALB'NA“. Fabrica de
ARGINTARIE-BERNDORF S. A.
 BUCURESTI, Str. C. A. Rosetti No. 3.

Belvárosban
 közvetlen a Tököly-tér
 közelében, kedvező fel-
 tételek mellett egy ház
eladó
 Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Ládákat
 olcsón szállít
Földes faárugyár Arad
 Óvár-ter. 1.-: Telefon: 559.

Gazdák figyelmébe!
 A forgalomba hozatala óta aittől egy
 év alatt már számtalan esetben bebizo-
 nyult, hogy azoknál, akik a Knauer
 féle állattartó és övöszt
 sertéseknek rendszeresen adagolták, ra-
 gályos megbetegedés nem fordult elő;
 azoknál pedig, akik akkor adagolták azt,
 amikor sertéseik között a betegség már
 fellépett, — par napi adagolás után, a
 járvány megszűnt. Továbbá, hogy a bizó
 sertések ezen portól jobban esznek, a
 tömött libák jobban emésztenek és gyors-
 sabbán hiznak. Végre, hogy ezen porral
 nevelt és hizalt sertések, kor szerint,
 15—25 kilogramma súlyosabbak a he-
 sonló koru jó hizalt mas sertésekénél.
 Tapasztalat ezert, az állatok a őh
 hónapon át száraz helyen tartott regt port
 jobban fogadják, min az új, illetve frise
 port. miért is a tavaszi és nyári hasz-
 nálatra ajánlatos azt már most beszerezni.
 Megrendelhető nagyban, 5 kilogram-
 mos posta csomagban, vagy nagyobb
 mennyiségben, leomozott zsákban a fel-
 találó Knauer József nyug-
 jegyzőnél, Santans-n, (Uj-
 szentanna) Aradmegye. A meg-
 rendeléssel egyidejűleg a vételár posta
 utalványon beküldendő. Utolsó posta és
 vasuti állomás jelezendő. Kicsinyben kapható
 a következő helyeken: u. m. Aradon,
 Kneffel Károly és Fia cégnél
 Bul. Reg. Ferd. 27.) Timisoarán,
 Vinlus és Bok cégnél (Str. Radulescu 2. III.)
 Oradea-Maren, Koszta Tivadar
 cégnél (Széles uca 14.) és nagyob
 községekben, az elárussitással
 megbízott kereskedőknél, ezért 1 kiló
 csomagban.
 Használati utasítás minden
 csomagban mellékelve.
 Ára kilogrammonként nagyban 25 Lei,
 kicsinyben 30 Lei.

Harisnyák 25.— lejtől 188.— lejtől Gyermek és férfi harisnyák 20.— lejtől! Selyem harisnyák 155.— lejtől Kesztyűk 88.— lejtől! Selyem sálak 135.— lejtől! Reform nadrágok 68.— lejtől! Bőrkezek 100.— lejtől! Trikóruk! Savottarekl Cárna, cipőkárók stb. rövidárak!

Bogvó A
 ARAD,
 Strada Eminescu 18.
 Ujévi árak!

**Varrógép, kerékpár, gramofon-hanglemez
 legnagyobb választékban. Javításokat jutányosan eszközölünk**
Fábian és Tárea Arad, Str. Matianu 16. (Forrai-u.)

Írógépek! Kellékek! Javítások!
SZEGFÜ
 írógépszaküzlet
 :-: Nagyrománia :-:
 legolesobb beszerzési forrása!
ARAD, Strada Bratianu II.
 (a főpostával szemben.)
Telefon 111. Telefon 111. 7382

Nedobja el
 rossz villanygömb, mert azokat ráilze-
 tással garantált gyári új egókra becse-
 rélem, üveg és porcellán tárgyak szak-
 szerű ragasztása, képeretazást és üve-
 gszést lego. csóbban vállalok. SCHWARZ
 üveges, Arad, a szidótemplom mellett.
 7612

Háztelkek
 eladók kedvező fizetési feltételek mellett
 Micsalca-Noun (Ujmikalakán), Olympia
 sport telep előtt. :-: Érdeklődhetni:
 Munteannál, katasztrómetróval szemben.

Szeibert Péter
 urt és hölgy oipész
Arad.
 Piata Mihai Viteazul 13
 7693

Ajánljuk saját készítményű vasbutorainkat
Fleischer Testvérek vasbutorgyára Arad, Russu Sirianu (Aulich Lajos uca) 14. szám alatt.
 rézágak és réz öszrecsukható gyermekágyak, csinos kivitelű
 gyermek ágyak, mindenféle mosdók, ruhafogasok, sodionyte-
 tek, fa- vagy vasrámával. Kórház és internátus berendezések jó
 és erős kivitelben, a legjutányosabb árakon Orvosi műtőszáza ok
 és műszerszekrény. Képes árjegyzékek kívánatra

Hölgyeim! A legjobb esipőfűző és gyógyhas-kötőket készítem. ▲▲▲

Horváthné

Arad, Piata Catedraiei 6. sz.

Nem kell már Temesvárra menni,

hogy régi kalapból újat formáljunk, férfi kalapokat felujtsunk, mert 7016

megnyit Aradon a „GABY”-szalon

Bulevardul Regete Ferdinand H. sz (volt József főherceg-ut).

80 lejért női veur és filokalapokat formáz és tisztít, **70 lejért** férfi kalapokat vasal, tisztít és formáz „GABY”-szalon.

MÁV. gépgyár kizárólagos erdélyrészi képviselője, **cséplőgépek** párosítva FORDSON tracto-rokkal, Benzin-, nyersolaj- és szivógázmotorok, lokomobilok 1—100 lóerőig.

WÖRNER malomépítészeti gyár egyedárusítója, legmodernebb malmi gépek: siksziták, koptatók stb. stb., továbbá eredeti **GANZ**-gyártmányu hengerszékek, **DUFOUR** szitaselymek **MARCHEGGI** gépgyár famegmunkáló és téglagyári gépei **FABICAI** :: mezőgazdasági gépgyár gyártmányai egyedárusítója. :: **OLAJAK**, kenőolaj, benzin, petroleum waggon és hordótételekben legolcsóbb áron kedvező fizetési feltételekkel

ECONOMIA

Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság ORADEA. Sürgőnycim: COLONIALE.

Kérje 1926. évi árjegyzékünket.

Rudolf Mosse hirdetés

7801

ILLITS

BRISTOL

SZÁLLODA BUDAPEST.

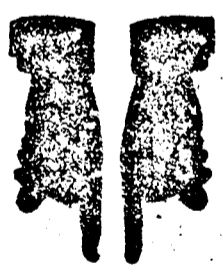
Dunaparton minden elképzelhető kényelemmel. **Kitűnő konyha. Mérsékelt árak. Kávéház.**

Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem

Biztos megélhetést nyújtó, havi caa 25.000 lejt jövedelmező **kereskedelmi vállalat** két üzlettel, családi okok miatt 220.000 lejért eladó. — Bővebbet: Györffy „Mures” irodájában, Arad, Str. Unirei (Fábián Gábor-u.)

BANCA CENTRALA

PENTRU INDUSTRIE SI COMERT S. A.

Központ: CLUJ.

FIÓKOK:

Alba-Iulia, Arad, Bistrita, Hateg, Sibiu és Turda.

7772

Saját tőke: Lej 70,000.000

Aktívák: Lej 400,000.000

Szent dolgok egyházi műkereskedésben. Uri divatárak nagy választékban **Brunner Lajosnál Arad,** (Minorita-palota), olcsó árban kaphatók. 15810

Feltűnő olcsón eladó házak!

Str. General Coanda (Borona-u.) 83. sz. I. oszt. anyagból épített új ház a vásártér tözsomszédságában, üzlettel, korlátlan italmérséssel és 3 szobás lakással, bankkölcsönrel terhelve. — Str. V. Hotáran (Erzsébet-u.) 36. sz. teljesen lókarban levő ház elfoglalható lakással, raktárnak megfelelő pincével, bankkölcsönrel terhelve, mindkettő bármily elfogadható áron eladó. Kizárólagos megbízott: **HAÁSZ**-irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz. 16577

Aki a legelőnyösebb feltételekkel akar venni

bér-, magán-, üzlet- és gazdálkodásra alkalmas házat elfoglalható lakással, továbbá kisebb-nagyobb földbirtokot, szőlőt Aradon és a hegyalján, gőz és motor-malmot, iparvállalatot, üzletet és vendéglőt forduljon teljes bizalommal **HAÁSZ ALBERT** évek óta tenállo, legszolidabb alapon vezetett irodájához Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz., az eladó bármilyen ingatlan átadásra való előjegyzése díjtalan. 16577

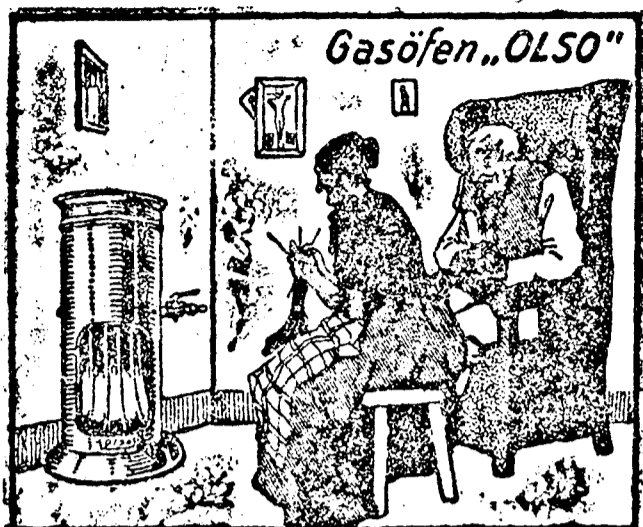
Kötélárúk, zsákok,

géphajtó kötelek,
malomberendezések,
zsinegek,
nyerevásznaak,
zsinórok,
kendertömlők,
fonott lószőr,
kárposkellékek,
takaró pokrécok,

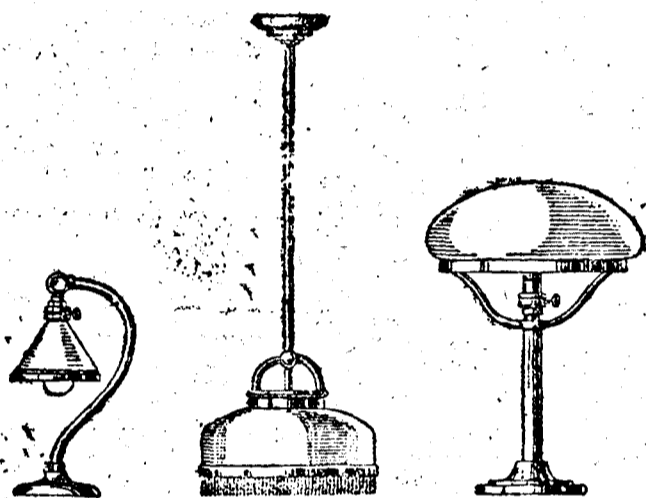
ponyvák.

Reich B. Károly Fiai Arad,
Bulevardul Regina Maria 15.
Eredeti gyári árak! Telefon 649. Eredeti gyári árak!

Mi mindenre használható a mostani magas hőértékű békebeli minőségű kőszéngáz?

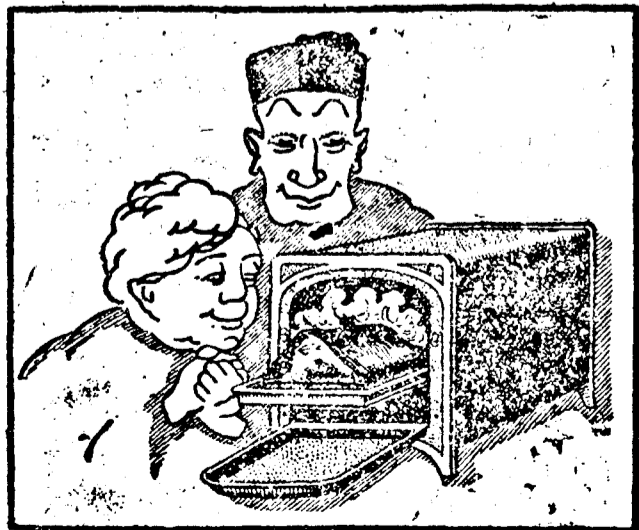
Mi csak gázzal fűtünk! Mert kellemes és egyenletes meleget kapunk, tiszta, kényelmes és egyszerű a kezelése.

Ha szemét kímélni óhajtja, úgy világítson gázzal! Mert kellemes és tiszta fénye van és egyben fűt is.

Gáztakaréktűzhelyünket nem cseréljük fel semmi mással! Mert: kényelmes, olcsó, tiszta, egyszerű és gyors a kezelése.

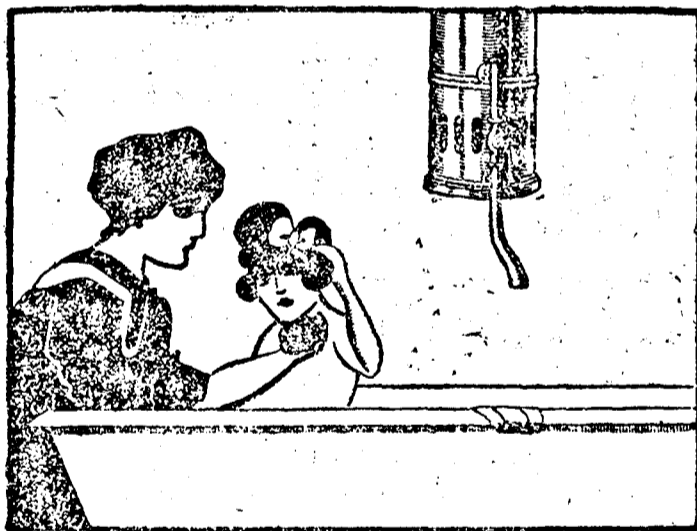
Izletes jó pecsenye csak gázsütővel készíthető.

Takarékos háziasszony csak gázzal vasal! Mert: olcsó, kényelmes, tiszta és az egészségre nem ártalmas.

Boldog vagyok, mert minden időben forró víz áll rendelkezésemre, amit csak gáz vízmelegítővel érhetek el.

Az új rendszerű gázfürdőkályhával még a legkisebb fürdőszobában is azonnal kényelmesen fürödhet.

Amint látható, úgy mint a békében, ismét kényelmesen és olcsón **világíthatunk, fűthetünk, főzhetünk, süthetünk, vasalhatunk, fürödhetünk** gázzal, valamint számtalan ipari célra is előnyösen használhatjuk a kitűnő minőségű gázt. — **Berendezési tárgyakat részletfizetésre** és gázszerelési munkálatokat **önköltségi árban** vállalunk.

Uzinele Comunale Sectia Gaz aerian

Str. Muciu Secoala Nr. 9, 11, 13.

Telefon 27, 25 és 16.

Strada Eminescu 4. sz. alatt levő városi üzlet mindennemű megrendelési ügyben a nagyszámú közönség rendelkezésére áll.

NŐI FELÖLTŐK,

szőrme bundák, női ruhák,
blousok óriási választékban
mélyen leszállított árak

R A D Ó

7429

női felöltő áruháza Arad.

Leépítés nélkül

azonnal beköltözhető egy 1, 2, 3 és 5 szobás lakások. Borbély, szabó, kisebb-nagyobb fűszerüzletek, vendéglők, műhelyhelyiségek a főtéren. Üres üzlethelyiségek, továbbá kisebb-nagyobb magán és jövedelmező bérházakat a legolcsóbban és pontos kiszolgálással, készséggel közvetít a n. közönség és vevők részére: ifj. Kovács ügynök Arad, Str. Take Ionescu 2. (v. Sárosi- és Batthyány-ucca sarok.)

70 hektoliter 6-bor,
sajt termései, 13
maligandos eladó.
C m: 7654

Iapa Tódor
szőlőtulajdonos Kovasint.

The Bader's Parfumery Co. Ltd.

A R A D, Strada Consistorului 16-18.
Telefon 519. Táviratok: Baederesco, Arad.

Készít illatszereket, pudereket, arokrémeket, ajakireket, brillantint, fogpasztát és egyéb fogápoló cikkeket, kölni vizet, körömápoló szereket, Shampoingt, Sachet, borotvaszappanokat.

Védjegyzett cikkei: Velmetins puderek és krémek, Hygeot fogpaszta és szájviz. Juvelt körömlakk és por. 73

Graf Sándor Arad, Str. Ioan Calvin 12.

Épit, átalakít és renovál házakat, raktárakat, műhelyeket stb. — Foglalkozik saját asztalos és lakatos műhelyében készült ablak és ajtók beépítésével, igen szolid, mérsékelt árak mellett. — Továbbá foglalkozik hid-, ut- és keskenyvágányu iparvasut építésével.

Mennyaszyoni fátyolok,
koszorúk, ruha-
diszkek és virágok
nagy választékban

Ungárnál, Színház épület
Arad. Ugyanott tanulóleány fizetés-
sel felvétetik.

Hirdetés.

Petroseni főucójának
legszebb helyén

egy nődival confection és
szabóságban jól bevezetett

üzlet

berendezéssel és áru-
val vagy anélkül o

eladó

oo Bővebbet: / oo 75

Löwy Sándor Petroseni

Losonczy Lajos

óra és ékszer raktára. — Legnagyobb választék mindennemű órákban és ékszerekben. — Tért aranyat és ezüstöt a legmagasabb áron vevzek. —
Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 1. szám.

Robitsek József fűszer nagykereskedése

A R A D, Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 5.
Alapított: 1910. 7503 Telefon Nr. 899.